

Bir Yaz Okulunun Ardından: Atatürk Orman Çiftliği

¹Yrd. Doç. Dr.,
²Öğr. Gör. Dr.,
³Araş. Gör.,
⁴Araş. Gör.

Gazi Üniversitesi
Müh-Mim. Fakültesi
Şehir ve Bölge
Planlama Bölümü

Ayşe TEKEL¹, Çiğdem VAROL², Özge YALÇINER ERÇOŞKUN³, Nilüfer GÜRER⁴

Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü uluslararası katılımlı bir yaz okulunu ilk defa 2005 yılı Haziran ayında gerçekleştirmiştir. Ulusal veya uluslararası boyutlarda her yaz dönemi başında düzenlenmesi planlanan yaz okullarından ilkinin konusu Atatürk Orman Çiftliği olarak belirlenmiştir. Buradaki temel amaç; Ankara için hem büyük bir potansiyel, hem de kentleşme baskısı altında önemli bir sorun odağı olarak görülen Atatürk Orman Çiftliği'nin çeşitli boyutlarıyla irdelenerek, bu konunun farklı platformlara taşınmasıdır.

Yaz Okulunun gerçekleştirilmesinde çeşitli hedefler ortaya konulmuştur;

- Ulusal ve uluslararası bakış açılarıyla metropoliten alanlardaki kentsel doğal ve kültürel

değerler ile sürdürülebilir kentsel gelişmenin tartışılması,

- Kentsel açık yeşil alanlarda planlama ve yönetim politikalarının metropoliten düzeydeki sorunlarla ilişkili olarak tanımlanması,
- Ulusal ve uluslararası deneyimlerin paylaşılması ve bilgi alışverişinin sağlanması
- Teori ve uygulamanın bir arada ele alınması ile katılımcıların bilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi
- Yaz okulu konusu kapsamında analitik düşünme ve politika üretme becerisinin geliştirilmesi

Bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde katılımcıların profili büyük önem taşımaktadır. Yaz okulu için hedeflenen katılımcı profili; şehir planlama, mimarlık, peyzaj mimarlığı gibi mekanla ilintili disiplinlerin yanı sıra, ekonomi, kamu yönetimi gibi sosyal bilimlerden gelen lisans ve yüksek lisans düzeyindeki öğrenciler olmuştur. Böylece mekanın farklı boyutlarıyla tartışılmasına olanak sağlanması hedeflenmiştir. Ancak yaz okuluna şehir planlama ve peyzaj mimarlığı disiplinlerinden daha fazla ilgi gösterilmiştir. Yaz okuluna katılan 49 öğrencinin 43'ü şehir planlama, 6'sı ise peyzaj mimarlığı disiplinlerinden olmuştur.

Yaz Okulu Programı Süresince Ele Alınan Konular ve Yapılan Tartışmalar

Yaz okulu programı süresince;

- Davetli akademisyenler tarafından yaz okulu

konusu ile ilgili ulusal ve uluslararası deneyimlerin sunulması,

- Çalışma alanı olan Atatürk Orman Çiftliği'nin ziyaret edilmesi,
- Çalışma alanına ilişkin farklı meslek dallarından gelen uzmanlar ve katılımcılar arasında bilgi alışverişinin sağlanarak, yapılan tartışmalar doğrultusunda yeni fikirler geliştirmek üzere çalışma gruplarına ayrılması planlanmıştır.

Bu kapsamda ilk gün; Dr. Marco Keiner (ETH-İsviçre), Dr. Branko Cavric (Botsvana Üniversitesi) ve Dr. Ogenis Brillhante (IHS-Erasmus Üniversitesi, Hollanda) kuramsal sunumlar yapmışlar, ikinci gün ise Muhammed Güldaş (AOÇ Müdürlüğü) Ali Ulusoy (TMMOB Mimarlar Odası), Eser Atak (TMMOB Şehir Plancıları Odası), Prof. Dr. Yağın Memluk (AÜ Peyzaj Mimarlığı Bölümü), Doç. Dr. Baykan Günay (ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü), Doç. Dr. Mehmet Tunçer (Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü yarı zamanlı öğretim elemanı) ve Dr. Turgay Ateş (Serbest Şehir Y. Plancısı, Peyzaj Mimarı) tarafından yaz okulunun temelini oluşturan Atatürk Orman Çiftliği arazisinin bugünkü durumu, yaşadığı dönüşümler, yönetsel sorunlar ve geleceğine ilişkin geliştirilen fikirler ve projeler tartışmaya açılmıştır.

Sorunları ve Potansiyelleriyle Atatürk Orman Çiftliği

Bilindiği üzere Atatürk Orman Çiftliği; Türkiye Cumhuriyeti kurucusu Atatürk'ün girişimiyle 1925 yılında kurulmuştur. Atatürk Orman Çiftliği'ni kurmanın temel amacı Ankara'nın kuzey batısında yeşil bir sistem oluşturmak ve geliştirilen modern tarımsal girişimlerle yerel çiftçilere öncü olmak ve onları eğitmektir. Buradaki temel düşünce bu modeli tüm ülkeye yaymaktır. Başlangıçta 2000 hektar olan alan, Aydoğdu Mevkiindeki arazilerin de eklenmesiyle 10200 hektara ulaşmıştır. Tüm arazinin mülkiyetine sahip olan Atatürk, 1937 yılında kamu kullanımını için araziye kamu mülkiyetine devretmiştir. 1950 yılında kabul edilen 5659 sayılı kanunla AOÇ özerk bir statüye sahip olmuş ve koruma altına alınmıştır. Ancak bu kanunda taşınmazların tanımı ve planlanması daha sonra ilan edilecek yönetmeliklere

birakıldığından, kuruluş amaçları doğrultusunda işletilememiş ve çiftlik arazisi çeşitli dönüşümlere uğramıştır.

Daha önce kentin saçaklarında yer alan ve kırsal alanlara geçiş niteliğinde olan alan, 1950 sonrası hızlı kentleşme ile birlikte yeni gelişme alanları ile çevrilmiştir. Kentteki yeni stratejik konumu sebebiyle özelleştirme baskısı ve uzun dönem kiralama politikaları ile karşı karşıya kalmıştır. 1950'lerden itibaren toplam alanın %45'ini kaybetmiş ve 10200 hektardan 3337 hektara inmiştir. Bu süre içinde 1866 hektarlık alan çeşitli amaçlarla, Milli Savunma Bakanlığı, Karayolları, Büyükşehir Belediyesi, Etibank, Devlet Demiryolları, Toprak Mahsulleri Ofisi, EGO, Bayındırlık Bakanlığı gibi çeşitli kamu kurumlarına satılmıştır. Bugün alanda tarım ve sanayi alanları ile doğal kaynakları içeren kamu mülkiyetindeki araziler bulunmaktadır. Arazinin %62'sini tarım arazileri, %28'ini orman, park, parseller ve yollar oluşturmaktadır.

Çalışma Grupları ve Elde Edilen Sonuçlar

Yaz okulu süresince yapılan tüm tartışmalar 5 farklı temaya sahip çalışma gruplarına ışık tutmuştur.

- Metropoliten Alanlarda Doğa Koruma ve Ekolojik Planlama Yaklaşımları
- Doğal ve Kültürel Değerlerin Sürdürülebilirliği Kapsamında Kentsel Dönüşüm ve Alternatif Modeller
- Açık ve Yeşil Alanlarda Arazi Yönetimi ve Politika Üretimi
- Ekonomik Gelişimde Açık ve Yeşil Alanlar
- Sürdürülebilir Ulaşım: Bisiklet Yolları ve Donatılarının Planlama ve Tasarımı

Bu çalışma grupları, bir haftalık yoğun çalışma temposunun ardından, kendi temaları üzerinden çeşitli fikirler üretmişlerdir.

1. Çalışma Grubu: Metropoliten Alanlarda Doğa Koruma ve Ekolojik Planlama Yaklaşımları

(Koordinatörler: Dr. Branko Cavric, Yrd. Doç. Dr. Kübra Çamur, Araş. Gör. Nilüfer Güner)

1950 yılında kabul edilen 5659 sayılı kanunla AOÇ özerk bir statüye sahip olmuş ve koruma altına alınmıştır

**PLANLAMA
2005/4**

“Çiftliğin gerçek ve tarihi kimliğinin kaybedilmesi” temel problem olarak kabul edilmiştir

Grubun amacı AOC alanında yanlış planlama kararları ve uygulamalarından kaynaklanan, ekolojik dengenin bozulmasına neden olan problemlerin net olarak ortaya konması, aynı zamanda AOC’ye yönelik bütünlük ekonomik ve çevresel planlama yaklaşımının belirlenmesidir.

Çalışma grubu kapsamında, koruma ve ekolojik planlama ile ilgili olarak AOC alanı için;

1. Kamusal ilginin eksikliği ve halk katılımının yetersizliği
2. Ekolojik, ekonomik ve sosyal tüm yasal boyutların daha iyi anlaşılması
3. Ekolojik temelli, sürdürülebilir ve stratejik planlama yaklaşımları olmadan yapılan/yapılacak olan planlama çalışmalarının olumsuz sonuçları
4. Ahlaki bakış açıları
5. Ankara Metropolitan Alanı için ekolojik bir denge unsuru olan alanın kaybedilmesi olasılığı

olmak üzere beş temel sorunsal tanımlanmış ve çalışmalar bu problemlere yanıt aramaya yönelik olarak geliştirilmiştir;

Bu problemlerden yola çıkarak AOC’ye ilişkin bütünlük çevresel planlama yaklaşımı 3 aşamada geliştirilmiştir;

1. Çalışma alanına ilişkin analizlerde kullanılmak üzere uygun veri setinin geliştirilmesi
2. Problem analizi
3. Farklı paydaşların farklı etkilerini görmek üzere çok ölçütlü etki analizi

Çalışma grubu gerekli veri setlerinin hazırlanma-

sının ardından, AOC alanının özellikle ekolojik yapısı ile ilişkili olarak temel problemler üzerinde tartışmış ve problemleri genel problemler ve mevcut problemler olmak üzere iki ana grup altında toplamıştır;

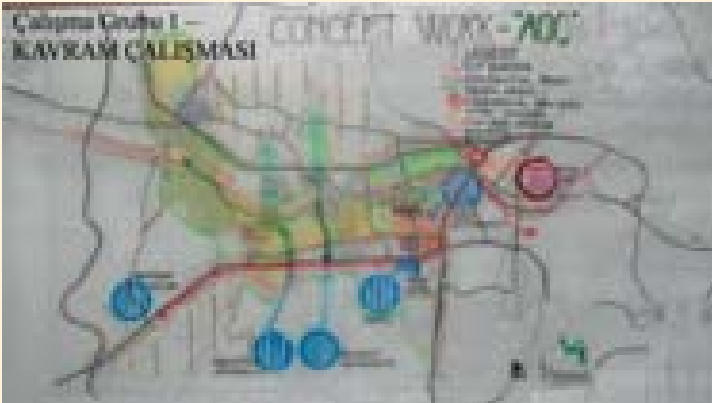
Genel Problemler

- Çiftliğin gerçek ve tarihi kimliğini kaybetmesi
- Ekolojik açıdan dengesiz gelişme
- Kamunun bilinçsizliği, olumsuz gelişmelerin farkında olmaması ve kuşkuculuğu
- Çiftlik alanının sınırlandırılmış kullanımı
- Özel alanlarda farklı kullanımların yoğunlaşması ve kamu kullanımının yetersizliği
- Ekolojik koruma bölgelerinin olmayışı
- Yeterli finansal kaynak olmayışı

Mevcut Problemler

- Pazar alanı ile sınırlı ağ bağlantıları
- İki önemli ulaşım arteri arasında olmasından kaynaklı erişilebilirlik problemi
- Alandaki tarihsel kullanımların ve uygun işlevlerin bilinmemesi
- Üretim sonucu elde edilen ürünlerin verimsiz olması
- Alanın ormansızlaşması, geniş boş alanların bulunması ve yeşil alanların süreksizliği
- Düzensiz, kuralsız, müdahalesiz kullanımlar
- Tarım alanlarında kentsel kullanımlardan kaynaklı kirlilik

Bu analiz sonucunda, “Çiftliğin gerçek ve tarihi kimliğinin kaybedilmesi” temel problem olarak kabul edilmiştir. Problemler ve farklı paydaşların etkileri tanımlandıktan sonra geleceğe ilişkin bir vizyon oluşturulmaya çalışılmıştır. “Gelecek nesillerin yararlanacağı, devlet tarafından desteklenen bir kamusal açık alan olarak özerk bir AOC yaratmak” vizyonu çerçevesinde planlama hedef ve stratejileri tanımlanarak, örgütsel yapı tartışılmıştır. Sonuç olarak, sadece özel ve kamu taleplerini dengeleyen, katılımcı bir yapının çiftlik üzerindeki aşırı baskıyı kontrol edebileceğine karar verilmiştir.

Belirlenen hedef ve stratejiler sonrasında şu temel sonuçlara varılmıştır;

- Öncelikle, kayıp araziler (kiralanan, satılan, başka kullanımlarla çevrelenen ya da parçalanmış araziler) korunmalıdır.
- İkinci olarak yönetim sistemi değiştirilmelidir. Belediye yapısından farklı olarak özerk ve orijinal bir yönetim sistemi geliştirilmelidir.
- Üçüncü olarak şeffaf, pozitif, esnek, hızlı, etkili, sonuca dayalı, katılımcı bir yönetim biçimi oluşturulmalıdır.
- AOÇ'ye ilişkin vizyona dayalı, kimlik yaratan projeler geliştirilmelidir.
- Uygulamaya yönelik bir AOÇ yasası hazırlanmalı ve yürürlüğe konmalıdır.

2. Çalışma Grubu: Doğal ve Kültürel Değerlerin Sürdürülebilirliği Kapsamında Kentsel Dönüşüm ve Alternatif Modeller

(Koordinatorler: Prof. Dr. Tansı Şenyapılı, Yrd. Doç. Dr. Özlem Güzey, Yrd. Doç. Dr. Ayşe Tekel)

Çalışma grubunda temel problem öncelikle Ankara kentinin bir vizyon ve misyona sahip olmaması ve bu vizyon ve misyon içerisinde Atatürk Orman Çiftliğinin rolünün belirsizliği olarak belirlenmiştir.

Ankara'nın vizyonu

- "Dünya Kenti"
- "Kültür" ve "Bilgi"de uzman
- Başkent olması nedeniyle bir "Yönetim Merkezi" olarak belirlenmiştir.

Bu vizyon içerisinde AOÇ'nin rolünü saptayabilmek için alana ilişkin öncelikle SWOT analizi yapılmış ve bu analiz sonucunda AOÇ'nin;

Güçlü yönleri:

- Tarihsel önemi,
- Verimli arazilere sahip olması,
- Merkezi konumda olması,
- Açık alan niteliğini koruması,
- Kent bütünü içerisinde diğer yeşil sistemlerle bağlantı kurabilecek konumda olması,

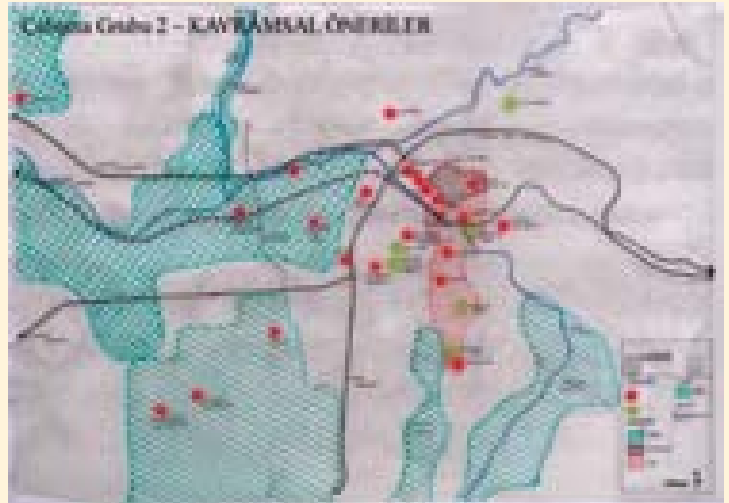
- Üniversitelere yakın olması,
- Ana ulaşım ve tren yolu bağlantıları

Zayıf yönleri:

- Alanın %90 halkın kullanımına kapalı olması,
- Kent bütünü ile ulaşım sisteminin zayıf olması,
- Kent bütünündeki diğer yeşil alanlarla bütünleşmesinin olmaması,
- Üniversitelerle bağlantıların zayıf olması,
- Yönetiminde teknolojik gelişim için araştırma ve geliştirme bölümünün olmaması,
- Stratejik plana sahip olmaması.
- Kuruluş amacının güncel ihtiyaçlara cevap verememesi
- Bu alanının kendisini yeniden yapılandırması için gerekli bütçenin olmaması.

Fırsatlar:

- Ulaşılabilirliğin yüksek olması,
- Ankara için bir sembol ve odak noktası niteliği,
- Kente ilişkin kararların alınmasında halkın duyarlılığı,
- Çiftliğin Ankara'da yeşil alan ihtiyacını karşılayacak bir yapıda olması,
- Araştırma, geliştirme ve bilgi teknolojileri için pilot alan olarak kullanılabilir olması,

- Ekolojik denge unsuru olarak önemli roller üstlenebileceği

Tehditler ise:

- Bireysel ve kurumsal yağmalama,
- Kirlilikten dolayı toprak kalitesi ve verimliliğin azalması,
- Parçacı yönetimsel yapı,
- Parçacı arazi yapısı

olarak saptanmıştır.

Analiz çalışmalarının ardından AOÇ'nin vizyonu aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- AOÇ'nin kent bütünü içindeki rolü “Kamusal açık alandan” “Kamuya açık mekan” olarak değişecektir.
- AOÇ, Kale, Anıtkabir ve Gençlik Parkı ile bütünleşen yeşil bir koridor oluşturulacaktır.
- AOÇ Ankara için bir sembol olacaktır.

AOÇ'nin bu vizyon ile birlikte, çiftlik üzerindeki tehditleri ve problemleri ortadan kaldıran sürdürülebilir bir yeşil alan niteliğini kazanması, yeni organizasyon modeli geliştirilmesi, oluşturulan yeşil aks ile diğer kentsel işlevlerle bütünleşmesi ve kent bölgeye hizmet etmesi yeni misyonu olarak belirlenmiştir.

3. Çalışma Grubu: Açık ve Yeşil Alanlarda Arazi Yönetimi ve Politika Üretimi

(Koordinatörler: Dr. Marco Keiner, Yrd. Doç. Dr. Nilgün Görer, Araş. Gör. Özge Yalçınır Ercoşkun)

Bu grubunun amacı, kamu yararına olması gereken ancak bugün kaçak kullanımların fazlaştığı AOÇ'nin yönetilmesi ve işletilmesi için bir model önerisinde bulunmaktır.

Bu amacı gerçekleştirmek için ortaya konan hedefler:

- değişen arazi kullanımının etkisini, mülkiyet deseninin değişmesinin sonuçlarını ve bunların AOÇ Müdürlüğü'ne ve kentsel alana yansımalarını araştırmak,
- açık ve yeşil alanların yönetilmesine ve işletilmesine ait alternatif modeller, yaklaşımlar ve siyasalar geliştirmek,
- Atatürk'ün vasiyetine uygun bir şekilde AOÇ kullanım vizyonu oluşturmaktır.

Yöntem olarak en başta mekan ve zaman gözetilerek sistemin tanımlanması, daha sonra paydaşlar, siyasalar ve mekan gözönüne alınarak problemlerin ortaya konması, vizyonla bağlantılı alternatiflerin belirlenmesi ve eylem planına gidilmesi benimsenmiştir.

Tanımlanan Yönetimsel ve Mekansal Problemler:

- Kuruluş amacına uymayan arazi kullanımları
- Hizmetlerin verimsiz kullanımı ve hizmetlerin birbiriyle uyumsuzluğu
- Çiftliğin yönetimi ve arazi kullanım siyasaları konusunda vizyonun olmaması
- Mevcut yönetimin etkin olmaması ve mevcut organizasyon modelinin verimsizliği,
- Çiftlikteki pek çok kurumun varlığı ve herbirinin farklı hedeflerinin olması,
- 5659 sayılı mevcut kanunun arazi kayıplarına yol açabilecek zıtlıkları içinde barındırması,
- Finansal siyasasının ve kiralama siyasasının olmaması,
- Ankara'nın gelecek için bir master planının olmaması nedeniyle çiftliğin bazı kurumlarca kentsel arazi stoğu olarak değerlendirilmesi,

- Ankara ölçeğinde kentsel yeşilin sürekliliğinin olmaması ve kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı
- Parçalanmış kullanımlar, kimliksiz alanlar
- Değişik arazi kullanımlarının bağlantısının zayıflığı, izole kullanımlar
- Kentsel baskıya ve yönetim zayıflığına bağlı uygun olmayan kullanımlar
- Ekoloji, sürdürülebilir gelişme ve su yönetimi konuları çerçevesinde bakılması gereken yeşil alanlar,
- Koruma ve yönetim eksikliğinden doğan kirlenmiş su ve toprak yüzeyleri

Problem analizi sonrası temel problem “AOÇ kendi alanı içinde ve kentsel sistemde parçalanmış, kentsel çiftlik ve rekreasyon özelliğini kaybetmiş ve kentin açık ve yeşil alan sistemiyle entegrasyonunu yitirmiştir” olarak belirlenmiştir.

Ortaya konan vizyon ise “AOÇ kültürel merkez ve bilgi teknoloji merkezi olarak; planlama, üretim ve yönetim dallarını bütüncül olarak birleştiren bağımsız bir duruma getirilmeli, zirai teknoloji geliştirme alanı olmalı, kuruluş amacına uygun olarak bütüncül ve sürdürülebilir bir yaklaşımla çalışmalı ve değişen sosyal, ekonomik ve fiziksel gereksinimlere göre yeniden yapılandırılmaktadır.”

AOÇ’de bugün, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’na bağlı ve mülkiyet kontrolü de Hazine’nin elinde olan AOÇ Müdürü, müdür yardımcısı ve altında teknik müdürlükler (tarla, hayvancılık, atölyeler gibi) ve idari müdürlükler (muhasabe, personel, ticaret ve hukuk) bulunan örgütsel yapı söz konusudur.

Yapılan çalışmaların ardından önerilen özel alan yönetim organizasyon şemasında ise; AOÇ yönetimi altında, Stratejik Planlama ve Gayrimenkul, Tarım ve Teknoloji, Personel ve Finansal İşler, Halkla İlişkiler ve Pazarlama, Kültürel İşler gibi ofisler kurulması ve bu ofislerin içinde AR-GE, üretim gibi birimlerin çalışması, bir danışma ve koordinasyon komitesinin AOÇ yönetimine destek vermesi, bu komitede de ilgili bakanlıklardan, meslek odalarından ve sivil toplum örgütlerinden temsilciler bulunmaktadır.

4. Çalışma Grubu: Ekonomik Gelişimde Açık ve Yeşil Alanlar

(Koordinatorler Dr. Ogenis Brillhante, Öğr. Gör. Dr. Tanyel Eceral, Öğr. Gör. Dr. Çiğdem Varol)

Bu grubun temel amacı AOÇ alanı içerisinde yer alan ekonomik aktivitelerin kente olan katkısının boyutlarını ortaya koymak ve AOÇ’nin gelecekte bu konuyla ilgili nasıl bir gelişim gösterebileceğini tartışmaktır.

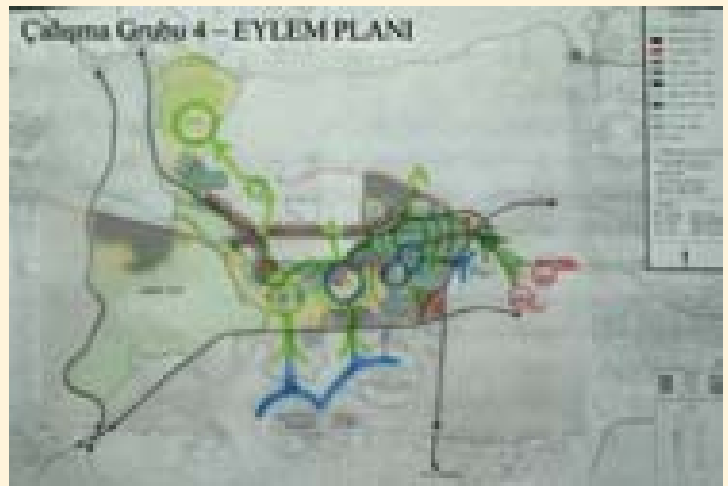
Bu kapsamda çalışma grubu ilk olarak çeşitli araştırma konuları saptamıştır:

- AOÇ’nin kurulmasındaki ekonomik amaçları incelemek,
- Bu ekonomik amaçtan zaman içinde giderek ayrılmanın nedenlerini anlamak,
- Özelleştirme politikalarının olumsuz etkilerini ortaya koymak,
- Mevcut tarım, sanayi ve hizmet sektörlerini tanımlayarak AOÇ’nin metropoliten alan içindeki ekonomik rolünü tartışmak,
- Alanın ekonomik potansiyellerini tanımlamak,
- Alanın Ankara Metropoliten Alanı içindeki gelecekteki kimliğini tartışmak ve yeni ekonomik işlevleri tanımlamak,

Bu saptamaların ardından AOÇ için belirlenecek stratejik gelişmeyi tanımlamada 5 aşamalı bir yöntem izlenmiştir.

1. Durum analizi
2. Problem analizi

“AOÇ kendi alanı içinde ve kentsel sistemde parçalanmış, kentin açık ve yeşil alan sistemiyle entegrasyonunu yitirmiştir”

3. Vizyon oluşturma
4. Hedefler
5. Eylemler

AOÇ'nin mevcut durumu ekonomik bakış açısıyla analiz edildikten sonra, problem analizinde ortaya konulan çok çeşitli problemlerin içinden temel problem "Atatürk Orman Çiftliği'nin sosyo-ekonomik kimliğinin kaybolması" olarak belirlenmiştir.

10 yıllık hedef sürede alan için belirlenen vizyon ise "Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınmanın Sağlanarak Atatürk Orman Çiftliği'nin Yeniden Doğuşu" olmuştur. Bu vizyonun gerçekleştirilmesinde Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin kurumsal açıdan önemli bir rol oynayacağı düşünülmüştür. Ortaya konulan vizyonun gerçekleştirilmesinde 4 hedef önemli rol oynayacaktır.

Belirlenen 2015 hedef yılına kadar;

- Yeşil aksı bozan ve çevresel kalitenin kaybedilmesine yol açacak sanayi birimlerinin kaldırılması
- İstihdam yaratacak ve çevresel kaliteyi koruyacak yeni sosyal, teknik ve araştırma aktiviteleri yaratmak,
- Vizyonun gerçekleşmesine katkı sağlayacak biçimde Ankara Master Planının ve AOÇ için eylem planlarının hazırlanması
- Otorite ve finansal açıdan daha katılımcı bir yönetim yapısının oluşturulması

Bu hedefleri gerçekleştirecek eylemler ise şu şekilde belirlenmiştir:

- Sanayi alanlarının ticari ve kültürel aktivitelere yönelik dönüştürülmesi ve bu alanlarda yaklaşık 1000 kişiye istihdam sağlanması,
- Alanın ortasında ve batısında Ankara Büyükşehir Belediyesi Planlama Dairesi ve AOÇ Mekansal Planlama Dairesi koordinatörlüğünde 1500 hektarlık yeni yeşil alan yaratılması
- AOÇ kimliğinin sürdürülmesinin sağlanmasında alan içinde 10000 hektarlık tarım arazisinin korunarak burada katma değeri yüksek ürünler üretilmesi
- Çimento fabrikası, tekstil fabrikası ve kömür depolama alanlarının yeni bilimsel araştırma merkezlerine dönüştürülmesi

- Bira ve şarap fabrikasının ve silah fabrikasının sanayi müzesi ve eğitim merkezleri haline dönüştürülmesi

- AOÇ kimliğini ve çevresel değerleri koruyacak biçimde katılımcı bir yaklaşımla Ankara Master Planının hazırlanması ve eylem planlarının uygulanması

- AOÇ'nin çevresel ekonomik kalkınmasını teşvik edecek biçimde yasal ve yeniden yapılandırılması

5. Çalışma Grubu: Sürdürülebilir Ulaşım: Bisiklet Yolları ve Donatılarının Planlama ve Tasarımı

(Koordinatörler: Doç. Dr. Hülagü Kaplan, Araş. Gör. Hayri Ulvi)

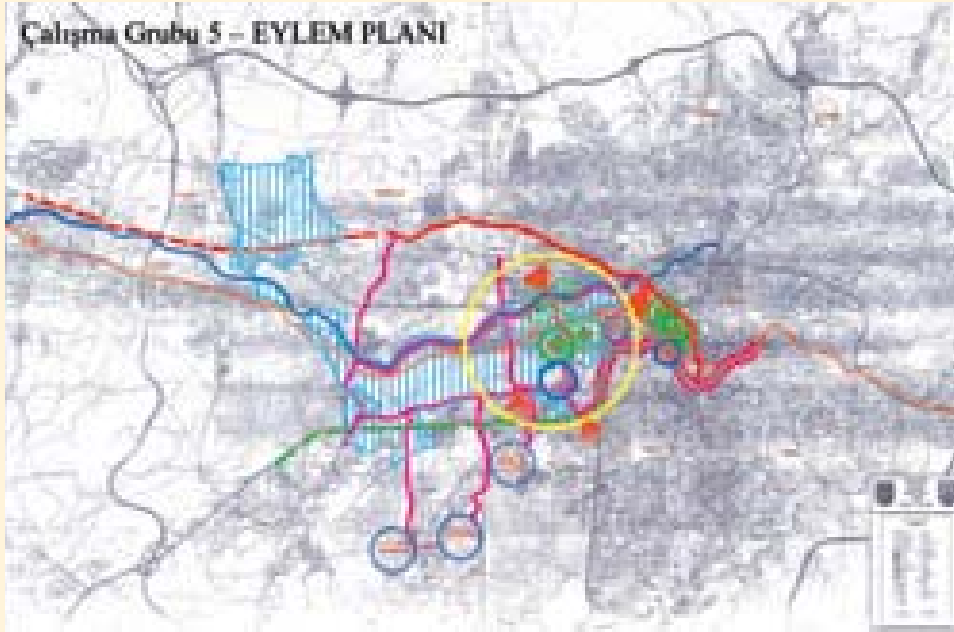
Büyük kentlerde metro, hafif raylı sistemler gibi ana ulaşım sistemleri çok yüksek seviyedeki yolculuk taleplerine göre güzergah oluşturduklarından, belli seviyenin altında kalan yolculuk talepleri otobüs, dolmuş, eklemli otobüs gibi daha az seviyedeki talepleri karşılayan alternatiflerle çözülmeye çalışılmaktadır.

AOÇ'de olduğu gibi çok daha az seviyedeki yolculuk taleplerinin hızlı, sağlıklı ve mevcut ulaşım dokusuna çok pratik bir şekilde uyum sağlayabilecek çözüm arayışlarının cevabı ne olabileceği bu çalışma grubunun ana amacını oluşturmuştur. Bisiklet ve bisikletli ulaşım konusu topografyası uygun yerleşim alanlarında bu noktada ilk akla gelen çözüm olmaktadır.

AOÇ arazisi de Ankara kentinin ortasında kentsel bisiklet ağı uygulaması için hem konum hem de topografya bakımından oldukça uygun durumdadır.

Tüm bunlar göz önüne alınarak çalışma grubunda şu çalışmalar yapılmıştır:

- Potansiyellerin ve sorunların yerinde tespiti için 50 kişilik bir bisikletli grubu olarak Gazi Üniversitesi Mühendislik- Mimarlık Fakültesinden çıkılıp AOÇ'ye gidilmesi, belli güzergahlarda bisiklet turu yapılarak gözlemsel deneyin gerçekleştirilmesi,
- Bisiklet yolları ve donatıları ile planlama ve tasarım kuramının ortaya konması,
- Ankara kenti ve AOÇ'de bisiklet kullanımının nedenselliğinin araştırılması,

- AOC'nin bisiklet kullanımı için potansiyellerinin tespiti ve bazı mekansal tasarımların üretimi (fikir projeleri)

- Bisiklet teorisi ve pratiğinin bütünleşmesi

Çalışma alanındaki bisiklet güzergahının belirlenmesinde şu ilkeler göz önünde bulundurulmuştur:

- Ankara; bir eğitim-üniversiteler kentidir. AOC de bu kentin merkezinde aynı zamanda pek çok üniversitenin de arasında bulunmaktadır.

- AOC ile komşu üniversite arazileri: Gazi Üniversitesi Rektörlüğü, Gazi Üniversitesi. Müh-Mim.Fakültesi., ODTÜ Yerleşkesi, TOBB Yerleşkesi, Hacettepe Yerleşkesi. Bu üniversite yerleşkeleri arasındaki bağlantı bir bisiklet ağıyla güçlendirilmelidir.

- Bisiklet ağı AOC'nin içine ulaşırken önemli kentsel arazi kullanımlarıyla da bağlantısı olmalıdır (Atatürk Kültür Merkezi, Gençlik Parkı, vd.)

- Bisiklet ağı AOC'nin bütün kapıları arasında bağlantıyı sağlayabilmelidir.

- Bisiklet ağı AOC içindeki farklı arazi kullanımları arasında kolayca erişebilirliği sağlamalıdır.

AOC'nin ulaşım sisteminde bisiklet ağının nasıl adapte edileceği, bisiklet şeritlerinin nasıl

çalışacağı, bisiklet park yeri ve kapasiteleri konularındaki tartışmaların ardından, AOC içindeki bisiklet güzergahında yapılacak en pratik çözümlerin; mevcut taşıt yollarında revizyon yapılabilecek olanların belirlenerek bisiklet ile paylaşım düzenlemesine gidilmesi ve bisiklet kullanım şeritlerinin renkli agregalarla hissedilebilirliğinin artırılması olduğuna karar verilmiştir. Bunlarla birlikte ana kapı giriş düzenlemeleri, bisikletli mola noktaları ve bisiklet park alanları düzenleme çalışmaları yapılmıştır.

Sonuç Yerine

Atatürk Orman Çiftliği örneğinde olduğu gibi Ankara Metropolitan Alanı içinde çok çeşitli sorunlar ve potansiyeller yer almaktadır. Sorunların çözümünde ve potansiyellerinin değerlendirilmesinde çok disiplinli fikir geliştirme ortamları büyük önem taşımaktadır. Bölümümüz tarafından gerçekleştirilen yaz okuluna gösterilen ilgi bu tür aktivitelere olan ihtiyacı ortaya koymuştur. Atatürk Orman Çiftliği özelinde ekonomik, sosyal, mekansal ve yönetsel sorunların irdelendiği ve bu sorunların çözümüne yönelik farklı fikirlerin geliştirildiği bu çalışmanın Ankara'nın yaşadığı sorunlara çözüm üretmek adına önemli bir adım olduğu düşünülmektedir. Önümüzdeki yıllarda da Ankara için planlama, tasarım ve yönetim konularında farklı fikirlerin ortaya konulacağı ulusal ve uluslararası katılımlı çalışmalara devam edilmesi planlanmaktadır.